

TOM BONNEMAYERS, Architecten aan de Maas.

MAASTRICHT UMC+ ONTVING IN JANUARI HET BREEAM-NL CERTIFICAAT VOOR DUURZAAMHEID VOOR DE NIEUWBOUW. HET GAAT OM EEN DRIE STERREN BREEAM-NL NIEUWBOUW ONTWERPCERTIFICAAT. OVER DIT ZIEKENHUIS EN IN HET BIJZONDER HET BEHAALDE BREEAM-NL 'VERY GOOD'-LABEL EEN INTERVIEW MET TOM BONNEMAYERS, VAN ARCHITECTEN AAN DE MAAS.

Jullie hebben Maastricht UMC+ ziekenhuis ontworpen. Kun je iets zeggen over het programma?

“Het Academisch Ziekenhuis Maastricht en de Universiteit Maastricht vormen samen het Maastricht UMC+, dat door ons bureau in de afgelopen jaren is vormgegeven in Randwyck, aan de zuidrand van Maastricht. In aanbouw is nu een uitbreiding waarmee de oppervlakte van het complex met 22.500 vierkante meter BVO wordt vergroot. Verdeeld over zes verdiepingen worden in deze nieuwbouw onder andere ondergebracht: het logistiek centrum, het MRI-complex, poliklinieken voor erfelijkheid, vrouw en kind, kantoren en twaalf O.K.'s waarvan twee hybride O.K.'s. De technische installaties worden ondergebracht in de kelder, op de vijfde bouwlaag boven de O.K.'s en in een dakbouw. Via een grote transparante serrehal met een tweetal verticale stijppunten wordt de nieuwbouw op alle niveaus verbonden met de bestaande bouw. Op de derde verdieping ontstaat zo in feite een volledig nieuw O.K.-complex door een integrale verbinding van de nieuwe O.K.'s met het te verbouwen bestaande O.K.-blok.”

Vraagt de hoge duurzaamheidsambitie (BREEAM) om een andere organisatie? En is die ambitie ook zichtbaar in bijvoorbeeld materiaalgebruik?

“Duurzaamheid is in de afgelopen jaren voor het Maastricht UMC+ en ons bureau een belangrijk aandachtspunt geweest. BREEAM draagt ertoe bij dat nog bewuster dan voorheen, vanuit het programma, in de ontwerpfase en tijdens de uitvoering, zeer nadrukkelijk, door alle ontwerpende en uitvoerende partijen een duurzaamheidsambitie, aan de orde te stellen. Daarbij dienen partijen elkaar op creatieve wijze te inspireren, uit te dagen en onderling op verantwoordelijkheden

aan te spreken om de gezamenlijke ambitie uiteindelijk waar te kunnen realiseren. Een dergelijke integrale aanpak tijdens alle stadia van het ontwikkelingsproces is absoluut noodzakelijk omdat BREEAM duurzaamheid niet alleen op separate onderdelen, maar vooral over de volle breedte van het ontwikkelingsproces van het gebouw nastreeft en beoordeelt.

Verreweg de meeste duurzaamheidsaspecten van de nieuwbouw van het Maastricht UMC+ zullen niet zichtbaar, of op zijn minst nauwelijks herkenbaar zijn voor personeel, patiënten en bezoekers. Daarom is er in overleg met onze opdrachtgever voor gekozen om in de zuidgevel over het totale gevelvlak, tussen de raamstroken antracietkleurige elementen met PV-cellen te integreren, om ook zichtbaar uitdrukking te geven aan de duurzaamheid van de in aanbouw zijnde nieuwbouw.”

Gelden voor ziekenhuisbouw andere BREEAM-eisen dan voor woning- en kantorenbouw?

“In de ziekenhuisbouw is het op onderdelen niet mogelijk om BREEAM-credits te scoren, die in de woning- en kantorenbouw wel haalbaar zijn. Als voorbeeld kunnen in een O.K.-complex vanwege infectiegevaar en verstoring van de luchthuishouding natuurlijk geen te openen delen in de gevel worden toegepast, terwijl dit in de kantorenbouw wel positief wordt beoordeeld en BREEAM-credits oplevert. Omdat de ziekenhuisbouw zo specifiek is ten aanzien van de BREEAM-certificering in vergelijking met woning- en kantorenbouw, worden voor ziekenhuisgebouwen voor een deel ook andere BREEAM-eisen gesteld dan voor woon- of kantoorgebouwen. Omdat het UMC+ als eerste ziekenhuis de ambitie had om een BREEAM-certificering te behalen, is met het Dutch Green Building Council een zogenaamd 'besproken'-

'BREEAM BEVORDERT DE BEWUSTWORDING IN HET DENKEN OVER DUURZAAM ONTWERPEN EN BOUWEN.'

MAASTRICHT UMC+ :

MAASTRICHT UMC+, SERREHAL.

EERSTE ZIEKENHUIS IN NEDERLAND MET BREEAM-NL CERTIFICAAT

ZUIDWEST.

traject doorlopen om onder andere te bezien of, op basis van praktijkervaring, de gestelde eisen haalbaar zijn, of dat ze op onderdelen wellicht bijgesteld zouden moeten worden, of dat mogelijk andere kwaliteiten van het gebouw in aanmerking zouden kunnen komen voor een positieve beoordeling in het kader van duurzaamheid.”

Kijkt BREEAM verder dan het gebouw?

“De kwaliteit van de omgeving van het gebouw is absoluut een belangrijk aandachtspunt. De aanwezige, of aan te leggen infrastructuur dient te voorzien in een goede en veilige bereikbaarheid en ontsluiting voor voetgangers, fietsers en per openbaar vervoer of auto, met voldoende parkeergelegenheid. De goederen aan- en afvoer over het terrein dient op een veilige wijze te worden georganiseerd. Het terreinplan dient gelegenheid te bieden om op aangename wijze rondom het gebouw te kunnen verpozen. Samen met de aard en kwaliteit van het voorzieningen-niveau in de directe omgeving van het gebouw, wordt hiermee de kwaliteit en de BREEAM-score van de situatie, waarin het gebouw ligt ingebed, bepaald.”

Vereist BREEAM een ander proces, een andere rolverdeling?

“BREEAM vereist nog nadrukkelijker dan wij altijd al nastreefden, dat het ontwikkelingsproces integraal wordt aangepakt door alle betrokken partijen. Procedures en protocollen, ontwerpbeslissingen en uitvoeringsgegevens dienen nauwkeurig te worden vastgelegd vanaf de initiatiefase, tijdens het ontwerptraject en gedurende de uitvoeringsfase.

Voor de duur van het ontwikkelingstraject van het betreffende project dient een separaat BREEAM-overleg te worden georganiseerd, waarin partijen

in overleg met een aan te stellen BREEAM-assessor een lijst opstellen van de credits die worden nagestreefd om te behalen. Alle betrokken partijen dienen een creditverantwoordelijke aan te wijzen, die verantwoordelijk is voor het verzamelen en aandragen van alle benodigde bewijslast door de betreffende partij. Vanuit dit BREEAM-overleg worden in feite alle betrokken partijen in hun werkzaamheden aangestuurd ten aanzien van het behalen van de beoogde BREEAM-score.”

Wat zijn de financiële consequenties? BREEAM maakt het gebouw duurder? Of rekent de opdrachtgever conform Total Cost of Ownership?

“BREEAM bevordert de bewustwording in het denken over duurzaam ontwerpen en bouwen. Wanneer je vanaf het begin van het ontwikkelingstraject heel bewust, met alle betrokken partijen een bepaalde duurzaamheidsambitie nastreeft, hoeft dit over het totale project niet per definitie kostenverhogend uit te pakken. Wanneer naar de Total Cost of Ownership wordt gekeken kunnen zeker bepaalde extra investeringen ten aanzien van duurzaamheid worden overwogen, die op termijn kunnen worden terugverdiend.”

Ziekenhuisbouwen volgens BREEAM: wat zijn de lessen?

“Zoals gezegd is het van belang dat je nog nadrukkelijker dan voorheen met alle betrokken partijen een integrale aanpak van het project nastreeft. Dat je nog bewuster ontwerp- en bouwprocedures, protocollen, en besluiten gedurende het volledige ontwikkelingstraject vastlegt. Maar vooral natuurlijk dat je niet alleen vanwege een te behalen score, maar uit overtuiging een hoge duurzaamheidsambitie dient na te streven.”

ARCHITECTEN AAN DE MAAS

Architecten aan de Maas is gevestigd in de Maassteden Maastricht en Rotterdam. Als full service architectenbureau zijn zij werkzaam in de gezondheidszorg, scholenbouw, utiliteitsbouw in de meest brede zin en in de woningbouw. Zij staan als integraal werkend architectenbureau met circa 45 medewerkers al jaren niet alleen voor het ontwerp van een gebouw, de complete bouwtechnische uitwerking en directievoering tijdens de bouw, maar ook voor advisering in de initiatiefase, stedenbouwkundig ontwerp en advisering, financiële begeleiding, het opstellen van meerjarenonderhoudsplanningen en advisering omtrent gebouwbeheer. Zij stellen zich voortdurend tot doel om alle opdrachten binnen de gestelde eisen van tijd en geld op een hoog technisch en architectonisch niveau uit te voeren. Deze expertise en ervaring liggen zeker voor een belangrijk deel op het terrein van de gezondheidszorg en met name de ziekenhuisbouw. Naast de nieuwbouw voor het Maastricht UMC+ werken zij momenteel voor verschillende andere ziekenhuizen zoals het Catharina Ziekenhuis Eindhoven, Haga Ziekenhuis Den Haag, St. Anna Ziekenhuis Geldrop, Atrium Medisch Centrum Heerlen, Elkerliek Ziekenhuis Helmond en Medisch Centrum Leeuwarden. Andere recent gerealiseerde projecten zijn onder andere Woonzorgcentrum Aldenhof Born, Zorgcentrum De Litsberg Den Dungen, Centrumlocatie Maasveld Maastricht, Brede Maatschappelijke Voorziening Heusden en Regio-kantoor RaboBank Maastricht.